

Zahodna Slovenija - Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica / Vinska trta

/ 85. OBVESTILO O ZATIRANJU AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA

85. OBVESTILO O ZATIRANJU AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA - 01.07.2020 09:10 - Zaključeno

Letos opažamo zelo neenakomeren razvoj vinske trte. Tako so vinogradi v Vipavski dolini, Goriških Brdih in Slovenski Istri povečini v fenološkem stadiju BBCH79 medtem, ko so posamezni vinogradi na Krasu šele odcveteli.

V času **od 1.7.2020 dalje** je na razmejenem območju **zlate trsne rumenice** (žarišča okužbe in varovalni pasovi), ki zajema celotno Primorsko čas za drugo zatiranje **ameriškega škržatka**. Zatiranje prenašalca fitoplazme je obvezno v vinogradih za pridelavo grozdja in na ohišnicah ter v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah. **Škropljenje proti ameriškemu škržatku je potrebno opraviti najkasneje v roku 10 dni od napovedanega datuma**. V vinogradih za pridelavo grozdja je obvezno **najmanj eno škropljenje**.

Dodatne informacije glede zlate trsne rumenice si lahko preberete na spodnji povezavi:

<https://www.gov.si/teme/zlata-trsna-rumenica/>

Opozarjamo, da je potrebno vsa fitofarmacevtska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škržatka, so nevarna za čebele. Zato je pomembno, da opravimo zatiranje takrat, ko je trta že povsem zaključila cvetenje. Po zaključenem cvetenju vinske trte je ameriški škržatek običajno v stadiju ličink L₁ in L₂, prisotne pa so lahko tudi nimfe L₃ stadija. Pri uporabi je treba upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14 in 28/18).

Preglednica 1: Registrirana fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škržatka in povzetki omejitev njihove uporabe na dan 29. 5. 2020.

Pripravek	Aktivna snov	Odmerek/ koncentracija	Število dovoljenih tretiranj/leto	Karenca (št. dni)	Datum veljavnosti
Mospilan 20 SG ¹	acetamiprid	0,375 kg/ha	eno	42	1.5.- 31.8.2020
Sivanto prime	flupiradifuron	0,5 l/ha	eno	14	9.12.2025
Movento SC 100 ²	spirotramat	0,7 l/ha	dve	14	30.4.2025
Decis 2,5 EC ⁵	deltametrin	0,5 l/ha	Eno ³ Dve ⁴	14	31.10.2021
Flora verde	piretrin	1,6 l/ha	tri	3	13. 8. 2020
Biotip floral	piretrin	1,6 l/ha	tri	3	13. 8. 2020
Steward	indoksakarb	150 g/ha	dve	10	31.12.2020
Exirel	ciantraniliprol	0,9 l/ha	dve	10	14.9.2027

¹ sredstvo ima v letu 2020 dovoljenje za nujne primere za zatiranje ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih

² v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah

³ v vinogradih za pridelavo grozdja

⁴ v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah

⁵ s pripravkom Decis 2,5 EC in se zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opraševalcev lahko tretira le po cvetenju, v nočnem času dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom

Opozarjamo, da podatki odražajo stanje na dan 16.04.2020, zato je treba pred vsako uporabo preveriti status registracije zaradi morebitnih sprememb.

Opozorilo: pripravki Reldan 22 EC, Pyrinex M22, Daskor 440 v letu 2020 nimajo več dovoljenja za zatiranje ameriškega škržatka!

1. Vinogradi za pridelavo grozdja v žariščih okužbe in varovalnih pasovih žarišč okužbe

V vinogradih za pridelavo grozdja, ki se nahajajo v razmejenem območju (to so žarišča okužbe in varovalni pasovi), je obvezno **najmanj 1 tretiranje**.

- Prvo tretiranje je treba opraviti, **ko je trta povsem odcvetela**, pri tem dajemo prednost pripravkoma Mospilan 20 SG ali Sivanto prime. Oba pripravka sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja, ki učinkovito zatirata ameriškega škrtatka. Ostala sredstva iz preglednice 1 so učinkovita krajše obdobje (v povprečju le en teden).
- Če je bil za prvo tretiranje uporabljen pripravek Decis 2,5 EC ali Exirel, ki samo zmanjšuje populacijo ameriškega škrtatka, je potrebno opraviti tudi 2. tretiranje v 2. napovedanem roku, razen če je imetnik po prvem tretiranju spremljal ulov odraslih ameriških škrtatkov z rumenimi lepljivimi ploščami in so se na eno rumeno lepljivo ploščo ulovili manj kot 4 škrtatki na teden. Za drugo tretiranje uporabimo eno izmed sredstev, ki so navedena za 2. tretiranje v preglednici 2.

Ulov odraslih ameriških škrtatkov spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami od meseca julija dalje, na način kot je opisano v poglavju 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice:

- izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večje površine vinograda število plošč ustrezno povečamo,
- plošče postavimo v začetku julija in jih menjavamo na dva do 3 tedne,
- plošče pregledujemo vsakih 7 do 10 dni vse do sredine septembra, ko so škrtatki še prisotni v vinogradih,
- ulove redno beležimo.

Okvirni termini za zatiranje ameriškega škrtatka in pripravki so navedeni v preglednici 2, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 2: Okvirni roki zatiranja ameriškega škrtatka v vinogradih za pridelavo grozdja na razmejenem območju in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje / Termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrtatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje: sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L1–L3 (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG Sivanto prime Decis 2,5 EC	Po končanem cvetenju vinske trte! Prednost dajemo pripravku Mospilan 20 SG ali Sivanto prime, ki imata sistemično delovanje. Sredstva Mospilan 20 SG, Sivanto prime in Decis 2,5 EC lahko v eni rastni dobi uporabimo le 1-krat.
2. tretiranje: običajno 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	Ličinke L2 do L5, prvi odrasli škrtatki	Sivanto prime Exirel	Prednost dajemo pripravku Sivanto prime, če ga nismo uporabili pri prvem tretiranju

1.1 Ekološka pridelava

V ekološki pridelavi sta dovoljena pripravka na podlagi a.s. piretrin, s katerima je treba opraviti od 2 do 3 tretiranja:

- prvo tretiranje je potrebno opraviti takrat, **ko trta povsem odcveti**
- drugo tretiranje opravimo od 7 do 10 dni po prvem tretiranju
- tretje tretiranje se opravi od 7 do 10 dni po drugem tretiranju, razen, če imetnik po drugem tretiranju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovi, da so bili ulovljeni manj kot 4 odrasli škrdatki na rumeno lepljivo ploščo na teden. Spremljanje ulova ameriškega škrdatka je opisano zgoraj.

Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja v ekološki pridelavi so navedeni v preglednici 3, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 3: Okvirni roki zatiranja ameriškega škrdatka v vinogradih za pridelavo grozdja v **ekološki pridelavi** na razmejenem območju in ustrezna FFS

Tretiranje / Termin	Fenološka faza razvojatrte	Razvojni stadij ameriškega škrdatka	Praprvek	Opombe	
1. tretiranje: sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L1– L3 (2-4 tedne po začetku izleganja)	Flora verde Biotip floral	Po končanem cvetenju vinske trte!	
2. tretiranje: 7 do 10 dni po 1. tretiranju	BBCH od 71 dalje	Ličinke L2 do L5, prvi odrasli škrdatki	Flora verde, Biotip floral	Pripravka Flora verde in Biotip floral sta registrirana tudi proti grozdnim sukačem.	
3. tretiranje: 7 do 10 dni po 2. tretiranju	BBCH od 71 dalje	Ličinke L2 do L5, prvi odrasli škrdatki	Flora verde, Biotip floral		

Pripravka Flora verde in Biotip floral se lahko uporabljata tudi v brajda in ohišnicah, kjer opravimo vsaj eno tretiranje po končanem cvetenju.

2. Matični vinogradi, matičnjaki in trsnice

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah povsod po Sloveniji sta obvezni najmanj dve tretiranji ameriškega škrdatka, obenem pa morajo imetniki spremljati ulov ameriškega škrdatka z rumenimi lepljivimi ploščami. Če se po drugem tretiranju na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škrdatki, je treba opraviti tudi tretje tretiranje.

Pomembno:

- V matičnih vinogradih je treba prvo tretiranje opraviti takoj po končanem cvetenju trte, v trsnicah pa je okvirni rok zatiranja od sredine do konca junija.
- Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma Mospilan 20 SG ali Sivanto prime, ki sta sistemčna insekticida z rezidualnim delovanjem. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko priprava uporaba le enkrat v isti rastni dobi. Zatiranje pa lahko opravimo tudi s pripravkom Movento SC 100, s katerim obenem zatiramo tudi trtno uš. Delovanje ostalih sredstev iz preglednic 4, 5 in 6 je krajše in so manj učinkovita (v povprečju delujejo le en teden).
- V matičnih vinogradih je potrebno paziti na karenčno dobo.

Imetniki morajo spremljati ulov odraslih ameriških škrdatkov z rumenimi lepljivimi ploščami do sredine septembra, kot je opisano v točki 1 in v poglavju 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice.

Okvirni roki zatiranja ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah in pripravki so navedeni v preglednicah 4, 5 in 6, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 4: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih

Tretiranje/ Termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrlatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	*priprava je dovoljeno uporabiti samo enkrat letno ** Movento lahko uporabimo 2-krat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš ***S tem tretiranjem lahko zatiramo tudi grozdne sukače. Tretje tretiranje opravimo, če so na rumenih lepljivih ploščah odrasli škrlatki.
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	Ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrlatki	Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC***	
3. tretiranje konec julija, prva dekada avgusta	BBCH -do 81	Odrasli škrlatki	Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	

Preglednica 5: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrlatka v matičnjakih

Tretiranje/ Termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrlatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	*pripravek je na isti površini dovoljeno uporabiti samo enkrat letno ** Movento lahko uporabimo 2-krat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš Tretje tretiranje opravimo, če so na rumenih lepljivih ploščah prisotni odrasli škrlatki.
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	od BBCH 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrlatki	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	
3. tretiranje konec julija, prva dekada avgusta	od BBCH 81 dalje	Odrasli škrlatki	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	

Preglednica 6: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrlatka v trsnicah

Tretiranje/ Termin	Razvojni stadij ameriškega škrtatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	*Pripravek je na isti površini dovoljeno uporabiti samo enkrat letno. ** Movento lahko uporabimo 2-krat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš ***Tretje tretiranje opravimo, če so na rumenih lepljivih ploščah prisotni odrasli škrtatki.
2. tretiranje običajno 3 tedne po 1. tretiranju: do 15. julija	Ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrtatki	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC	
Nadaljnja tretiranja: čez 2 do 3 tedne	Odrasli škrtatki	Mospilan 20 SG* Sivanto prime* Movento SC 100** Decis 2,5 EC***	

3. Vinogradi izven razmejenih območij zlate trsne rumenice

Izven razmejenih območij zlate trsne rumenice zatiranje ameriškega škrtatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa priporočljivo opraviti vsaj eno tretiranje, če je ameriški škrtatek v njih navzoč, oziroma, če je populacija velika. V takih vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škrtatka z rumenimi lepljivimi ploščami, kot je opisano v točki 1 pri vinogradih za pridelavo grozdja. Okvirni roki in sredstva so navedeni v preglednici 7.

Preglednica 7: Termini zatiranja ameriškega škrtatka v vinogradih za pridelavo grozdja izven razmejenih območij in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje/ Termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrtatka	Pripravek	Opombe
Sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG Sivanto prime Decis 2,5 EC Flora verde, Biotip floral Steward	Po končanem cvetenju vinske trte! Pri izbiri sredstev damo prednost pripravku Mospilan 20 SG ali Sivanto prime.

4. Podatki o fitofarmacevtskih sredstvih za zatiranje ameriškega škrtatka

4.1 Mospilan 20 SG

Sredstvo **Mospilan 20 SG** se uporablja kot sistemski dotikalni in želodčni insekticid za zatiranje ameriškega škrtatka na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih. Priporočen odmerek je 0,375 kg/ha pri porabi vode do 1000 l/ha. Z njim se lahko tretira v fenološki fazi od konca cvetenja do faze, ko so jagode v velikosti graha in grozdčki povešeni (BBCH 69/75).

Na istem zemljišču se ga sme uporabiti največ **1- krat v eni rastni dobi in samo na podlagi napovedi Javne službe zdravstvenega varstva rastlin**.

Sredstvo ima dovoljenje za nujne primere in se sme uporabljati **od 1. 5. do 31. 8. 2020, skladno z navodili za uporabo**.

4.2 Sivanto prime

Sredstvo **Sivanto prime** se uporablja na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, matičnjakih ter trsnicah za zatiranje zelenega škrtatka (*Empoasca vitis*) in ameriškega škrtatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,5 L/ha in pri porabi vode do 1000 L/ha. S sredstvom se lahko na istem zemljišču tretira **največ 1-krat v eni rastni sezoni**, v fenološki fazi razvoja trte od konca cvetenja do začetka zorenja (BBCH 69-81).

Sredstva Sivanto prime se ne sme mešati s fungicidi iz kemične skupine azolov (DMI fungicidi), FRAC koda 3, kadar obstaja možnost zanosa na rastline, ki cvetijo, oziroma, ki privlačijo čebele. Takšna mešanica je čebelam nevarna!

4.3 Movento SC 100

Sredstvo Movento SC 100 se lahko uporablja v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah za zatiranje trtne uši (*Viteus vitifoliae*) in ameriškega škržatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,7 l/ha in pri porabi vode 1000 l/ha. S sredstvom se lahko tretira v času po končanem cvetenju matične rastline. Na istem zemljišču ga lahko uporabimo največ dva krat v eni rastni sezoni in sicer v 14-dnevnem intervalu.

4.4 Decis 2,5 EC

Decis 2,5 EC se lahko uporablja v odmerku 0,5 l/ha od konca cvetenja trte do takrat, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75). Z njim se tretira največ 1-krat na istem zemljišču v eni rastni dobi v vinogradih za pridelavo grozdja, oziroma 2-krat v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah. Ne priporoča se mešanje z alkalnimi pripravki, s pripravki na podlagi žvepla in tiofanata.

Pri uporabi priprava Decis 2,5 EC je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da upoštevamo predpise s področja varstva voda. S sredstvom se ne sme tretirati v območju **30 m** florisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Sredstvo je nevarno za čebele, z njim se ne sme tretirati v času cvetenja gojenih rastlin in podrasti. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk opraševalcev se lahko tretira v nočnem času in sicer dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.**

Pripravek **Decis 2,5 EC** spada v skupino sintetičnih piretroidov in negativno vpliva na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarioze in erinoze). Zato lahko v škropljenih vinogradih pride do prerazmnožitve omenjenih škodljivcev.

Decis 2,5 EC je registriran do 31. 10. 2021.

4.5 Exirel

Pripravek **Exirel** vsebuje aktivno snov ciantraniliprol z dotikalnim in želodčnim delovanjem. Uporablja se na trti za pridelavo vinskega grozdja in sicer za zmanjševanje populacij ameriškega škržatka in drugih škržatkov iz rodu Cicadellidae v odmerku 60-75 ml/hl oz. največ 0,9 l/ha. S sredstvom se lahko v eni rastni dobi tretira največ dvakrat, v razmaku 14 dni, v razvojni fazi od začetka razvoja plodičev do mehčanja jagod (BBCH 71-85). Priporočena poraba vode je 500-1200 L/ha.

4.6 Pripravki na osnovi piretrina

Na osnovi aktivne snovi piretrin sta pri nas dovoljena za zatiranje ameriškega škržatka pripravka **Flora verde in Biotip floral**. Na podlagi preverjanja pristojnih služb na MKGP uporaba piperonil butoksida, ki ga vsebujeta ta dva pripravka, v ekološki pridelavi ni sporna, zato se lahko uporabljata v ekoloških vinogradih.

Pripravka Flora verde in Biotip floral uporabimo v 0,16% koncentraciji oziroma v odmerku 1,6 l/ha. Učinek je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5 %. Rastline temeljito omočimo, tudi na spodnji strani listov. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva. **Sredstvi sta nevarni za čebele!**

Sredstvi sta primerni za zmanjševanje populacij ameriškega škržatka. V primeru močnejšega napada ali ugotovljene navzočnosti škodljivca tretiranje ponovimo po 7 do 10 dneh. Oba pripravka imata dovoljenje tudi za zatiranje križastega in pasastega grozdnega sukača. S sredstvom se ne sme tretirati v območju 15 m florisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda.

S pripravki na podlagi piretrina lahko opravimo skupno 3 tretiranja.

4.7 Steward

Uporaba pripravka **Steward** je dovoljena le za zatiranje ličink stadijev od L1 do L3, vendar sredstvo le zmanjšuje populacijo ameriškega škržatka in za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča. Uporabljamo ga v 0,015% koncentraciji, pri porabi vode 1000 l/ha. Sredstvo je nevarno za čebele. Uporabljamo ga lahko v oddaljenosti več kot 15 m od nadzemnih voda 1. reda in 5 m od nadzemnih voda 2. reda. Ne sme se ga uporabljati v času cvetenja trte ali podrasti.

Datum objave obvestila: 01.07.2020 09:10

Obvestilo prognostičnega centra: Zahodna Slovenija/Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Objavil/a: Devetak Marko

Pripravi: **Marko Devetak**

